

Absorpční prostředky a produkty péče o pokožku při inkontinenci

MUDr. Lukáš Horčíčka

NZZ GONA spol. s r. o., Urogynekologická ambulance, Praha

Článek pojednává o močové inkontinenci, jejím vlivu na kvalitu života postižených osob. Vysvětluje využití absorpčních prostředků. Autor nabízí kritéria k výběru a preskripci savých pomůcek včetně nabídky prostředků hygieny, dostupných na českém trhu.

Klíčová slova: močová inkontinence, absorpční pomůcky, hygienické pomůcky, únik moči, kvalita života, vložky.

Absorbent products and skin care products used in incontinence

The article deals with urinary incontinence, its impact on life quality of disease ridden people. It illustrates the use of absorbent products. The author submits selection and prescription criteria of absorbent products including offer of hygiene products available at home product.

Key words: urinary incontinence, absorbent products, hygiene products, urinary incontinence, life quality, diapers.

Urolog. pro Praxi, 2010; 11(2): 79–80

Ztráta schopnosti ovládat vylučování moči patří mezi vážná postižení jedinců v každém věku a promítá se do všech oblastí společenského života. Při inkontinenci dochází k nežádoucímu a bezděčnému úniku moči do takové míry, že to postiženému člověku způsobuje nepříjemnou hygienickou, sociální a ekonomickou situaci, a tedy ovlivňuje jeho kvalitu života. To působí negativně nejen na konkrétního jedince, nýbrž i na jeho okolí. Inkontinenci lze v mnoha případech úplně vyléčit nebo se alespoň dají podstatně zmírnit její projevy, což vede k zařazení pacienta do normálního života (tzv. sociální kontinence).

Údaj pacienta o „pomočování se“ poukazuje převážně na nepříjemnou sociální situaci. Subjektivní pocit „pomočování se“ jinak vnímá osoba zdravá, mladá, jinak starší, nebo člověk společensky aktivní (divadlo, koncerty, cestování). Snížení sociálních a pohybových aktivit má negativní vliv i na omezení cestování. Inkontinentní pacient má také tendenci k omezení kontaktů s příbuznými i přáteli. Dle Mezinárodní společnosti pro kontinenci (ICS) se v současné době inkontinence moči definuje jako jakýkoliv bezděčný únik moči.

U žen se výskyt tohoto onemocnění liší podle věkové skupiny sledované populace a jeho výskyt se zvyšuje se stoupajícím věkem. Nejvyšší výskyt je ve věkové skupině 30–39 let (23,3%) a nejvyšší ve skupině žen nad 80 let (55,6%). U žen starších 60 let se vyskytuje inkontinence moči 1,5–2× častěji než u mužů, u mladších žen je výskyt až 3–7× vyšší než u mužů v téže věkové kategorii.

Přes vysoký výskyt v ženské populaci je vyhledávání odborné pomoci a informovanost

veřejnosti na nízké úrovni. Kvůli nepříznivému sociálnímu efektu tohoto onemocnění se řada pacientů trápí, pociťuje stud, zdráhají se přiznat, že je to pro ně problém a snaží se o zatajení jeho přítomnosti, resp. pomoc lékaře vyhledají pozdě. Je možné, že to souvisí i s nízkou informovaností o možnostech léčby.

Savé (absorpční) prostředky, vložky, kalhotky, pleny, podložky jsou velmi důležitým prostředkem v péči o inkontinentní pacienty. Použití savých materiálů by mělo být indikováno v následujících situacích:

- pacienti, očekávající vyšetření,
- pacienti, očekávající chirurgický zákrok,
- pacienti, čekající na efekt probíhající léčby,
- pacienti, pro které je nevhodné vyšetření či aktivní léčba,
- pacienti, kteří podepsali informovaný souhlas s odmítnutím účinnější léčby (negativní reverz).

Blannin vytvořil tři hlavní faktory výběru vložek pacientem:

1. preference pacienta – vložka musí být účinná, pohodlná a přizpůsobivá,
2. stupeň inkontinence – množství uniklé moči za časový interval, síla proudu unikající moči, specifikace typu inkontinence,
3. duševní a fyzická schopnost pacienta – musí chtít se naučit vložky, pleny a kalhotky správně používat.

V oblasti absorpčních pomůcek došlo k prudkému technologickému rozvoji zejména díky vývoji tzv. superabsorbentů, materiálů na základě polymerů, které pojmu 5–7× více te-

kutiny než buničina. Na trhu se tak vyskytuje celá škála vložek i kalhotek, které se liší nejenom vzhledem, ale také kapacitou zadržené moči. Metodika preskripce vložek a kalhotek je v České republice definována zákonem (48/1997 Sb.), ve kterém, vzhledem k úhradě savých pomůcek ze zdravotního pojištění, jsou stanovena maximální množství absorpčních prostředků na časový interval. Pro potřeby preskripce je inkontinence rozdělena do třech stupňů dle množství uniklé moči. Zákon počítá se spoluúčastí pacienta, neboť množství pomůcek na časové období není dostatečné a pacient si musí určité množství dokupovat. Důležité je stanovení správného typu pomůcky event. preskripce několika typů tak, aby pacient skutečně využíval pomůcky jako zádržný systém a ne jako prostředek intimní ochrany.

U inkontinentních pomůcek se hodnotí tyto vlastnosti: jednoduchá manipulace s pomůckou, dobrá schopnost absorpce (pohlují pachy, brání množení mikroorganismů, neutralizují metabolity moči) a především dobrá prodyšnost. Při používání vhodného typu pomůcek lze nejen předcházet kožním podrážděním (svědění, zarudnutí, mokvání pokožky), ale lze je i léčit, pokud již vznikla.

Z řady provedených studií vyplývá, že již po několika týdnech adekvátní péče i o těžce inkontinentní seniory, kde jiná invazivní léčba není možná, lze výrazně zlepšit kožní komplikace a projevy při močové inkontinenci až u 90% nemocných. U téměř 60% nemocných může kožní postižení zcela vymizet a nejsou prakticky zaznamenávány žádné vedlejší účinky, alergické reakce, které by vedly ke zhoršení stavu pokožky.

V některých případech může nastat zlepšení nebo vymizení kožních problémů při inkontinenci při použití moderních plen a vložek již za pouhý týden.

K dokonalé ochraně kůže rodidel slouží i celá řada kosmetických přípravků. Účinně pomáhají proti agresivnímu působení unikající moči.

Čistící pěna je užívána k rychlému a šetrnému čištění silně znečištěných partií pokožky při (stolicové) inkontinenci. Díky kreatinu spolehlivě chrání pokožku před škodlivými vnějšími vlivy a udržuje ji tak zdravější. Účinně neutralizuje pachy, příjemně a svěže voní.

Tekuté mýdlo slouží k mytí a čištění pokožky ve stáří, zatěžované inkontinencí a ležením na lůžku. Tukové substance a přirozené vlastnosti

účinných látek pantenolu a heřmánku dodávají pokožce pružnost a podporují její regeneraci.

Vlhké ošetřující ubrousky v boxu používáme k rychlému a šetrnému čištění intimních partií pokožky při inkontinenci.

Kožní ochranný krém na pokožku chrání pokožku v intimní oblasti, kde je vystavena působení agresivních látek a tlaku. Krém obsahuje pantenol a heřmánek. Nanáší se na pokožku v tenké vrstvě.

Lékař by měl pro pacienta nejen najít adekvátní druh léčby, ale měl by mu pomoci i s výběrem vhodných hygienických pomůcek. Správně zvolený výrobek může výrazně zlepšit kvalitu života pacienta (odstraňuje nepříjemný zápach) a zabránit zdravotním problémům, které

inkontinenci moči provázejí (svědění a zarudnutí pokožky, proleženiny, infekce).

Literatura

1. Cardozo L. Urogynecology. London: Churchill Livingstone, 1997.
2. Stanton S. Clinical urogynaecology. London: Churchill Livingstone, 2000.
3. Chmel R, Nováčková M, Vlk R, Horčíčka L. Epidemiologické aspekty ženské močové inkontinence. Čas. Lék. čes., 2005; 144.

MUDr. Lukáš Horčíčka

NZZ GONA spol. s r. o.

Urogynekologická ambulance

Národní 25, Praha 1

horcic.luk@volny.cz
